

דברי חז"ל לפורים

1. אמר ריש לקיש גלוי וידוע לפני הקב"ה שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל,

לפיכך הקדים שקליהם (מחצית השקל) לשקליו, היינו דכתיב באחד באדר משמיעין

על השקלים. (ילקוט שמעוני אסתר ג)

2. שאלו תלמידיו את רשב"י מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור

בליה? אמר להם אמרו אתם, אמרו לו מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע, אם כן

שבשושן יהרגו שבכל העולם כולו אל יהרגו! אמרו לו אמור אתה, אמר להם מפני

שהשתחוו לצלם, אמרו לו וכי משוא פנים יש בדבר? אמר להם הם לא עשו אלא

לפנים אף הקב"ה לא עשה עמהן אלא לפנים (מגילה יב).

3. המן מן התורה מניין? המן העין, אסתר מן התורה מניין? ואנכי הסתר אסתיר,

מרדכי מן התורה מניין? דכתיב מר דרור ומתרגמינן מירא דכיא (חולין קל"ט):

המן־העץ אשר צויתיד לבלתי אכל־ממנו אכלת (בראשית ג:יא)
ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל־הרעה אשר עשה כי פנה אל־אלהים אחרים (דברים
לא:יח)
ואתה קח־לך בשמים ראש מר־דרור (שמות ל:כג)

דברי חז"ל לפורים

4. תניא ר' אליעזר אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה, שנאמר ויאמר המן בלבו, ר' עקיבא אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר ותהי אסתר נשאת חן בעיני כל רואיה, ר"מ אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר ויודע הדבר למרדכי, רבי יוסי בן דורמסקית אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר ובבזה לא שלחו את ידם, אמר שמואל אי הואי התם הוה אמינא מלתא דעדיפא מכולהו שנאמר קימו וקבלו קימו למעלה מה שקיבלו למטה, אמר רבא לכולהו אית להו פירכא לבר מדשמואל דלית ליה פירכא, דרבי אליעזר סברא הוא דלא הוה איניש דחשיב למלכא כוותיה והאי כי קא מפיש טובא ואמר אדעתיה דנפשיה קאמר, דר"ע דלמא כר' אלעזר דאמר מלמד שכל אחד ואחד נדמתה לו כאומתו, והא דרבי מאיר דלמא כרבי חייא בר אבא דאמר בגתן ותרש שני מרשיים היו, והא דרבי יוסי בן דורמסקית דלמא פריסתקי שדור, דשמואל ודאי לית ליה פירכא.... רבי יוסף אמר מהכא וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים, רב נחמן בר יצחק אומר מהכא וזכרם לא יסוף מזרעם (מגילה ז).

רש"י

ויאמר המן בלבו. מנא ידעו כותבי המגילה שכך אמר בלבו אלא רוח הקודש נגלה עליהם: ויודע הדבר למרדכי. מי גלה לו רוח הקודש שרה עליו: ובבזה לא שלחו את ידם. היאך ידעו מה עשו הרחוקים: מפיש ואמר טובא. יציאו לבוש מלכות אדעתא דנפשיה קאמר שמע מינה זאת היתה בלבו: נדמתה לו כאומתו. וכיו אומרים צפיהם זו משלנו היא: פריסתקי שדור. שלוחים שלחו להם למרדכי ואסתר שלא נגענו בבזיה שלא ירע למלך: לא יעברו. מנא ידע את העמיד:

5. כי נפול תפול לפניו. דרש ר' יהודה בר אלעאי שתי נפילות הללו למה, אמרו לו אומה זו משולה לכוכבים ומשולה לעפר, כשהם יורדים יורדים עד עפר, וכשהם עולים עולים עד הכוכבים, אם מזרע היהודים. כשיעצנו לו לצלבו לא היינו סבורים שהיה מן המיחדים להקב"ה, אבל עכשו שהוא מזרע היהודים מאותם שנפלו לכבשן האש ונצולו ומאותם שנפלו לגוב אריות, לא תוכל לו (ילקוט שמעוני פרק ו)